

A Lei de Normalización Lingüística e a sentenza do Tribunal Constitucional

Por CARLOS CASARES

O debate sobre a recente sentenza do Tribunal Constitucional referida á Lei de Normalización Lingüística aprobada no seu día polo Parlamento Galego vai camiño de crear no país un estado de confusión que en parte pode dificultar, polo menos temporalmente, a aplicación de dita lei, da que sen embargo subsisten, inalterados e xa definitivamente constitucionais, veintecatro dos seus vinte-cinco artigos. A aclarar a nova situación e a ponderar o valor que conserva o citado texto legal, van encamiñadas estas liñas, que se non outro mérito teñen polo menos o de estaren escritas por unha persoa que interveu activamente na elaboración da lei agora dictaminada polo Alto Tribunal.

Tanto na borrador inicial como na primeira versión consensuada na comisión correspondente non figuraba a frase que di que tódolos galegos teñen o «deber» de coñecer a súa lingua. Daquela estabíase unicamente o «dereito» de usala. A referida frase non se

intercalou ata o final, a instancias precisamente dun prestixioso galeguista histórico que formaba parte da comisión parlamentaria encargada de redactar a lei. Foi polo tanto un engadido de última hora, que se é certo que concitou a adhesión unánime dos deputados presentes, non disipou en cambio as dúbidas que asaltaban a case todos sobre a súa viabilidade constitucional. O que prevaleceu entón foi o criterio de non baixar o teito reivindicativo, se non de transferilo, en última instancia, á xurisdicción correspondente.

De tódolos xeitos e para que se comprenda mellor o sentido da decisión do Parlamento Galego, digamos que «o deber» de coñecer o galego non figuraba nas dúas proposicións de lei anteriores, as de Esquerda Galega e o Bloque, publicadas ambas no Boletín Oficial do Parlamento de Galicia, números 22 e 24, correspondentes a xullo de 1982. Tampouco figura, como é sabido, nas leis de normalización vasca e catalana, que foron

aprobadas nos respectivos parlamentos sen incluír a xa polémica frase que figuraba na lei galega e sobre a cal o Tribunal Constitucional acaba de dictaminar en contra.

É certo que segundo a sentenza do Tribunal Constitucional desaparecen da lei galega catro palabras das que non se pode dicir que foran intrascendentes. Sen embargo, eso non impide que a través do artigo 14, que nin foi recurrido nin dictaminado en contra, os galegos teñan a obrigaón legal de coñecer a súa lingua: «A lingua galega é materia de estudio obrigatorio en tódolos niveis educativos non universitarios». É dicir, que aínda que desapareceu da lei, o «deber de coñecer» o galego, declárase en cambio plenamente constitucional a obrigaón de aprenderlo nas escolas, tanto públicas como privadas.

Pero ademais desta obrigaón permanecen no resto da lei tódolos preceptos e normas aprobados polo Parlamento Galego que fan posible a defensa xurídica da lingua («Os cidadáns poderán dirixirse ós xueces e tribunais para obter a protección xudicial do dereito de empregala súa lingua», art. 3.º) e que garantizan o dereito ó seu uso en tódalas circunstancias, o mesmo diante da Administración Pública («Os cidadáns teñen dereito ó uso do galego, oralmente e por escrito, nas súas relacións coa Administración Pública», art. 6.º) que nas súas relacións coa Xusticia («No ámbito territorial de Galicia os cidadáns poderán utilizar calquera das dúas linguas oficiais nas relacións coa Administración de Xusticia», art. 7.º).

Engadamos aínda a posibilidade de redactar en galego os documentos públicos outorgados en Galicia (art. 8.º); a validez das actuacións xudiciais nas que se empregue o galego e o dereito que teñen as partes ou interesados a que se lles notifique na súa lingua (art. 7.º); a determinación da forma galega como a única oficial na toponimia (art. 10); a calificación de mérito preferente que se lle asigna ó coñecemento da lingua galega nas oposicións a xudicaturas, rexistros e notariados (art. 11); a obrigaón, en fin, que teñen os organismos autónomos de empregar o galego como

(Pasa a la pág. 59)

A Lei de Normalización Lingüística e a sentenza do Tribunal Constitucional

(Viene de la pág. 3)

p. 59

lingua usual nas emisoras de radio e televisión sometidos á súa xestión e competencia (art. 18).

Dito esto e tendo en conta a dificultade obxectiva de traducir en feitos prácticos o «deber» de coñecer o galego e permanecendo por outra parte inalterado o resto do texto legal, tal como saeu do Parlamento, en pe de igualdade coas leis vasca e catalana, non parece razoable tirar a conclusión,

certamente peligrosa para o futuro da nosa lingua, de que a Lei de Normalización Lingüística se convertiu en letra morta, privada de sentido e carente de valor. Penso que o deber de todos cantos loitamos pola plena normalización do galego é aclarar a situación xurídica real en que aquel se atopa, sen máis paixón que a de dicir a verdade e sen outro compromiso que o de contribuír a racionalizar un pouco máis a vida pública no noso país.